

Minimální preventivní program

Školní rok: 2019/2020

Obsah

1. Úvod.....	3
2. Charakteristika školy.....	4
3. Teoretický rámec.....	4
3. 1 Prevence.....	4
3. 2 Stanovení obecných cílů nespecifické primární prevence.....	5
3. 3 Strategie a metody nespecifické primární prevence.....	7
3. 4 Oblasti specifické primární prevence.....	8
4. Organizace a struktura prevence.....	8
4. 1 Výchovný poradce.....	9
4. 2 Metodik prevence.....	9
4. 3 Ostatní pracovníci školy.....	11
5. Konkrétní aktivity podporující primární prevenci.....	11
5. 1 Nabídka zájmových kroužků.....	11
5. 2 Školní parlament.....	12
5. 3 Různé a jednorázové aktivity.....	12
5. 4 Zapojení primární prevence do výuky.....	13
6. Výchozí situace za školní rok 2018/2019.....	14
7. Závěr a stanovení konkrétních úkolů pro další období.....	14
8. Zdroje pro tvorbu MPP.....	15

Úvod

Minimální preventivní program (MPP) je dokumentem školy zaměřený na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. MPP je založen na podpoře vlastní aktivity žáků, pestrosti forem práce s žáky, zapojení celého pedagogického sboru a spolupráci se zákonnými zástupci žáků školy. Jeho součástí jsou též konkrétní intervence pomáhající žákům osvojit si takové znalosti, dovednosti a kompetence, které efektivně snižují riziko výskytu rizikového chování. Cílovou skupinou jsou všichni žáci 1. – 9. ročníků.

MPP vypracovaný školním metodikem prevence pro ZŠ má napomoci vytvořit pracovníkům školy podnětné prostředí pro výchovu a směřování žáků ke zdravému životnímu stylu a tím napomáhat eliminovat škodlivé jevy současné společnosti, jakými jsou závislosti fyzické i psychické, nezdravé mezilidské vztahy, v neposlední řadě pak i pomáhat v oblasti prevence vzniku psychických poruch vznikajících na základě působení výše uvedených negativních jevů.

Nárůst různých sociálně patologických jevů včetně zneužívání návykových látek v populaci mládeže a dětí školního věku se stává celospolečenským problémem. Děti, které navštěvují ZŠ, patří k nejohroženější skupině. Proto je důležité zahájit primární prevenci právě v době základní školní docházky, poskytnout žákům co nejvíce informací nejen o drogové problematice (přiměřeně k věku žáků), naslouchat jejich problémům, otevřeně s nimi hovořit i na neformální úrovni, posilovat jejich sebevědomí, rozvíjet sociální komunikaci a spolupráci.

Efektivní program všeobecné prevence pro ZŠ tudíž odpovídá věku dítěte, bere v úvahu místní specifika, zahrnuje legální i ilegální návykové látky, je soustavný a dlouhodobý.

Minimální preventivní program nabídne stručnou charakteristiku školy, teoretický rámec (definice prevence, druhy prevence, obecné cíle, strategie a metody prevence) a obecnou organizaci prevence (funkce výchovného poradce, metodika prevence a dalších pracovníků). Dále popíše konkrétní aktivity podporující primární prevenci na škole, shrne výchozí situaci za minulý školní rok a určí cíle a úkoly pro další období. Nakonec předloží použité zdroje pro tvorbu MPP.

2. Charakteristika školy

Název: 5. základní škola Cheb, Matěje Kopeckého 1, příspěvková organizace

Adresa: Matěje Kopeckého 1, Cheb, 350 02

Zřizovatel: Město Cheb

Ředitel školy: Mgr. Jitka Řehořová

Zástupce ředitele školy: Mgr. Václav Uhlík, Mgr. Gabriela Matoušková

Výchovný poradce: Mgr. Helena Kubíková

Kariérový poradce: Mgr. Lada Nováková

Školní metodik prevence: Mgr. Kamila Daňková

5. základní škola Cheb se nachází na kraji města v blízkosti sportovní haly Lokomotiva. Spádovým obvodem je především sídliště Hradčany, Spáleniště a Háje. Jedná se o plnou základní školu se všemi ročníky, se třemi paralelními třídami v 1. – 6. ročníku a dvěma paralelními třídami v 7. – 9. ročníku. Ve škole se nenacházejí žádné speciální třídy; žáci s integrací jsou vzděláváni v běžných třídách podle individuálního vzdělávacího plánu.

Ve školním roce 2018/2019 bylo 46 žáků s PO 1.- 4. - většina s PO 2, 1 žákyně s LMP. Při výuce se žáky pracovali 3 asistenti pedagoga (z toho 2 asistenti s jednou žákyní – rozdělený úvazek). Celkový počet žáků ke konci minulého školního roku (30. 6. 2019) byl 570 žáků (352 1. stupeň / 218 2. stupeň), celkový počet tříd 23.

Škola se nachází ve třech budovách. Součástí areálu školy jsou 2 sportovní hřiště, školní zahrada a zahrada u školní družiny. Škola má školní družinu se 6 odděleními. Ve škole pracuje Školská rada v počtu členů 9 (3 zástupci zřizovatele, 3 zástupci zákonných zástupců žáků a 3 zástupci z řad pedagogických pracovníků) a žákovský školní parlament.

3. Teoretický rámec

3.1 Prevence

Prevence je soustava opatření, která mají předcházet nějakému nežádoucímu jevu, například nemocem, drogovým závislostem, zločinům, nehodám, neúspěchu ve škole, sociálním konfliktům, násilí, ekologickým katastrofám a podobně. Světová zdravotnická organizace (WHO) definuje prevenci jako soubor intervencí s cílem zamezit či snížit výskyt a šíření škodlivosti účinků užívání alkoholu a nealkoholových drog. WHO rozlišuje tři druhy prevence:

1. primární prevence: předcházení užití u osob, které dosud nejsou s drogou v kontaktu
2. sekundární prevence: předcházení vzniku a rozvoji závislosti u osob, které již drogu užívají
3. terciální prevence: předcházení vážnému nebo trvalému zdravotnímu nebo sociálnímu poškození v souvislosti s užíváním drog

Primární prevence

Primární prevence zahrnuje veškeré aktivity realizované s cílem předejít problémům spojených s užíváním návykových látek, případně oddálit první kontakt s drogou. Dále se dělí na specifickou a nespecifickou primární prevenci.

Specifická primární prevence

Specifickou primární prevencí se rozumí takové aktivity, které se zaměřují přímo na „primární prevenci užívání návykových látek“, tzn. jedná se o programy zaměřené již specificky na určitou formu sociálně-patologického chování. Explicitně se tedy zaměřují a snaží se řešit způsob, jak předcházet výskytu určité specifické formy takového chování, v tomto případě na užívání drog.

Nespecifická primární prevence

Nespecifickou primární prevencí se rozumí veškeré aktivity podporující zdravý životní styl, které ale nemají přímou souvislost s užíváním návykových látek, tj. aktivity blízké daným věkovým skupinám, které by byly poskytovány i v případě, že by problém spojený s užíváním návykových látek neexistoval. Jedná se tedy o aktivity, které obecně napomáhají snižovat riziko vzniku a rozvoje sociálně-patologických forem chování a zaměřují se spíše na protektivní faktory vzniku závislosti. Patří sem zájmové kroužky (jako např. kroužky při školách a školských zařízeních či lidových školách umění), dále sportovní aktivity (na všech úrovních) apod. Patří sem také programy zaměřené na zlepšení životního stylu.

Programy primární prevence usilují o to, aby cílová skupina získala znalosti, dovednosti a postoje podporující zdravý životní styl a aby tyto nástroje dokázala uplatnit ve svém chování nejen v době realizace programu, ale i v budoucnosti.

3. 2 Stanovení obecných cílů nespecifické primární prevence

Dlouhodobé cíle nespecifické primární prevence jsou následující:

1. Rozvoj kompetencí žáků:

- Sociálních dovedností (navazování zdravých vztahů s ostatními, umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktů, otevřená komunikace).
- Pozitivní vnímání sebe sama, uvědomování si vlastních pocitů a schopností, sebepoznávání.
- Rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita, vůle).

2. Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- Učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností jednotlivců.
- Zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole.
- Vedení žáka k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem.

3. Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

- Zkvalitnění sociálního klimatu školy (zlepšení sociální komunikace a mezilidských vztahů).
- Více se zaměřit na využití prožitkových programů s cílem zlepšit sociální klima ve třídách.

4. Přístup k informacím a práce s informacemi

- Umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit a porovnat informace.
- Vytváření vlastního názoru, životního postoje.

5. Spolupráce

- Celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák – žák a učitel – žák.
- Otevřená komunikace mezi školou a rodiči – otevřenost a důvěra ve vztahu učitel (škola) rodič.
- Spolupráce učitelů v rámci pedagogického týmu.
- Propojení školy s dalšími institucemi (odborná pracoviště, organizace působící v oblasti primární prevence).

6. Začlenění žáků do volnočasových aktivit

- Vytvoření pestré a zajímavé nabídky zájmových kroužků pro žáky školy.
- Nabídnout žákům široké spektrum pravidelných zájmových školních i mimoškolních aktivit.

7. Snaha ovlivnit chování žáků ve smyslu podpory zdraví

- Zvýšení odolnosti dětí a mládeže vůči sociálně patologickým jevům, snížení rizika vlivů, které narušují zdravý osobnostní a sociální vývoj mládeže.
- Psychické i fyzické otužování (posilování sebevědomí, překonávání překážek, nácvik odmítacích schopností u žáků).
- Navést žáky k tomu, aby si dokázali vytvořit správný, resp. kvalitní hodnotový žebříček (dokázat

rozlišit dobré a špatné).

3.3 Strategie a metody nespecifické primární prevence

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žák ví, že se může na učitele obrátit a bude respektován jeho názor, jeho potřeby. Učitel se zajímá o žáka, podněcuje dialog. Učitel získává důvěru žáka i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáka. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žákem, s rodičem, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovným poradcem, atd. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáka.

Skupinová práce

Žáci značnou část vyučování spolupracují - ve dvojicích, ve skupinách, ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, podporuje naslouchání, zapojení všech členů skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí týmové práce, řešení konfliktu (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení konfliktu). Žáci se učí vést diskusi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na kritiku. Jednou z možností je například vedení komunitního kruhu, ve kterém má každý právo diskutovat na základě pravidel diskuse, sdílet své pocity, obavy, radosti, zážitky, podněty k životu třídy, klást otázky.

Projektové vyučování a celoškolské projekty

V rámci projektů se žáci mohou blíže seznámit s děním kolem sebe a aktuálními tématy. Celoškolský projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami. Žáci se navzájem poznávají a dokážou spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitele. Jsou informováni o svém pokroku i nedostacích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Je podporován jeho individuální talent a zájem. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Pedagogická diagnostika

Učitel věnuje pozornost žákům, registruje signály o možném problému žáka a hledá příčiny a vhodné formy nápravy. Pokud je třeba, spolupracuje s rodiči a výchovným poradcem, který se zapojí do diagnostického a terapeutického procesu. Případně je využíváno dalších odborných institucí (PPP aj.)

Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci

Učitelé se s rodiči setkají na informativních třídních schůzkách na začátku školního roku, na tradičních třídních schůzkách v průběhu školního roku nebo rodiče mají možnost individuální konzultace (neformální třídní schůzka) mimo vyučování. Rodiče žáků 9. třídy řeší s třídním učitelem další uplatnění jejich dětí, rodiče žáků 5. ročníků umístění jejich dětí na víceletých gymnáziích. Rodiče mají možnost navštívit výuku během tzv. dne otevřených dveří. Dále mohou rodiče využít konzultačních hodin VP, KP, ŠMP a sjednat si individuální schůzku.

3.4 Oblasti specifické primární prevence

Specifická primární prevence se zaměřuje na následující konkrétní oblasti:

- kriminalita, delikvence
- agresivita, šikana a jiné formy násilí
- kyberšikana
- záškoláctví
- kouření, drogové závislosti, alkoholismus
- vandalismus
- netolismus (virtuální drogy – počítače, televize, mobilní telefony)
- sebepoškozování
- gambling
- xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus
- sexuální zneužívání

4. Organizace a struktura prevence

Poradenské služby ve škole jsou zabezpečovány zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence, kteří spolupracují s třídními učiteli, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy.

Poradenství ve škole je zaměřeno na:

1. prevenci školní neúspěšnosti
2. primární prevenci sociálně patologických jevů
3. kariérové poradenství integrující vzdělávací, informační a poradenskou podporu při volbě vzdělávací cesty a pozdějšího profesního uplatnění
4. odbornou podporu při integraci a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně

žáků z jiného sociokulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním)

5. průběžnou a dlouhodobou péčí o žáky se špatným prospěchem a vytváření předpokladů pro jeho snižování
6. metodickou podporu učitelů při aplikaci psychologických a speciálně pedagogických poznatků a dovedností do vzdělávací činnosti školy

V 1. patře školy se nachází kabinet metodika prevence a ve 2. patře výchovného poradce, o kterých žáci vědí a mohou se zastavit o přestávkách, případně po dohodě i během vyučování, a poradit se. V 1. patře u kabinetu zeměpisu je umístěna schránka důvěry, o níž byli žáci informováni na schůzce školního parlamentu.

4.1 Výchovný poradce

Ve školním roce 2019/2020 působí na škole 1 výchovný poradce (Mgr. Helena Kubíková) a 1 kariérní poradce (Mgr. Lada Nováková).

Mezi standardní činnosti poradců patří mj.:

- kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků
- zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné) a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- příprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků
- předávání odborných informací z oblasti kariérového poradenství a péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pedagogickým pracovníkům školy
- vyřizování agendy s přihláškami žáků na střední školy, odborné školy a osmiletá gymnázia
- informování rodičů o možnosti využití služeb pedagogicko-psychologických poraden či dalších odborných pracovišť
- pomoc při řešení pedagogicko-psychologických problémů žáků

Výchovný poradce diagnostikuje situaci. Navrhuje opatření, setkání zainteresovaných lidí, vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči, informuje o kontaktech na další pomoc (adresář sociálních služeb apod.). Může se zúčastnit komunitních kruhů ve třídách, které organizují učitelé a zajišťují tak prevenci konfliktů a problémů žáků. Obrací se na sociální odbor, kurátory v případě podezření na problém v rodině, porušování zákona.

4.2 Metodik prevence

Na škole působí školní metodik prevence - Mgr. Kamila Daňková.

Metodické a koordinační činnosti :

- koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy
- koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislosti, násilí, vandalismu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prekriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů
- metodické vedení činnosti pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.)
- koordinace vzdělávání pedagogických pracovníků školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů
- koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců, prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasismu, xenofobie a dalších jevů, které souvisí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti

Informační činnost :

- zajišťování a předávání odborných informací o problematice rizikového chování, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogickým pracovníkům školy
- prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností
- vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence rizikového chování (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, poradny, zdravotnická zařízení, Policie ČR, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce a jednotliví odborníci)

Poradenská činnost:

- vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy rizikového chování, poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli)
- spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje rizikového chování u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj rizikového chování ve škole
- příprava podmínek pro integraci žáků se specifickými poruchami chování ve škole a koordinace poskytování poradenských a preventivních služeb těmto žákům školou a specializovanými školskými zařízeními

4.3 Ostatní pracovníci školy

Třídní učitelé, učitelé a vedení školy

Učitelé spoluvytváří minimální preventivní program, aktivně se podílí na jeho realizaci. Věnují se v rámci své výuky rozvoji kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností, učí podle principů a metod v rámci koncepce školy. Oslovují a zapojují do řešení problémů výchovného poradce, kariérového poradce a metodika prevence.

Dále provádějí průběžnou diagnostiku žáků a třídy, na týmových schůzkách vzájemně hodnotí uplynulé období, konzultují případné problémy, navrhnou opatření. Zařazují vhodná témata ve všech vyučovacích předmětech, zvláště pak v nauce k občanství a rodinné výchově. Sledují docházku žáků (prevence záškoláctví). Působí na žáky ve smyslu boje proti rasizmu, netoleranci a xenofobii prostřednictvím vzdělávacího obsahu jednotlivých předmětů. Motivují k vytvoření vnitřních pravidel třídy, která jsou v souladu se školním řádem, a dbají na jejich důsledné dodržování (vytváření otevřené bezpečné atmosféry a pozitivního sociálního klimatu ve třídě), podporují rozvoj pozitivních sociálních interakcí mezi žáky třídy. Třídní učitel je v kontaktu s rodiči žáků své třídy prostřednictvím třídních schůzek, osobních setkání a dalších možností komunikace (e-mail, EduPage).

Vedení školy sleduje efektivitu prevence sociálně patologických jevů. Sleduje problémy v kontextu celé školy a dělá personální a organizační opatření ke zlepšení vzájemného soužití ve škole. Účastní se v případě potřeby zásadních setkání rodiny a školy. Škola je předplatitelem časopisu Prevence, výtisky jsou k dispozici všem vyučujícím u ŠMP.

Další spolupracující organizace a odborná pracoviště

V oblasti prevence zneužívání návykových látek spolupracuje škola s Policií ČR, Městskou policií v Chebu a s PPP, která připravuje pravidelně pro jednotlivé ročníky školy program. Škola spolupracuje s těmito institucemi, obrací se na ně v případě potřeby - PPP, SPC, OSPOD, Policie ČR, MP, centra psycho-sociální pomoci, diagnostické ústavy.

5. Konkrétní aktivity podporující primární prevenci

Na základě předešlých teoretických východisek se dostáváme již ke konkrétním činnostem a aktivitám. Mezi konkrétní aktivity podporující primární prevenci patří: zájmové kroužky, činnost školního parlamentu, různé jednorázové aktivity, které podporují dobré vztahy, umožňují seberealizaci a učení se v reálných situacích a v neposlední řadě je primární prevence také zapojena do obsahu jednotlivých vyučovacích předmětů.

5.1 Nabídka zájmových kroužků

Od října do května na naší škole probíhá činnost zájmových útvarů vedených učiteli.

Žáci si podle zájmu volí z nabídky jednotlivých kroužků :

- Kroužek míčových her (košíková, vybíjená)
- Sportovní kroužek pro žáky 1.-3. ročníku
- Kroužek keramiky
- Kroužek in-line bruslení
- Pěvecký sbor Kořata
- Přírodovědný kroužek

5.2 Školní parlament

Ve škole funguje školní parlament (ŠP), kdy demokraticky zvolení 2 zástupci z jednotlivých tříd (4.- 9. ročník) se pravidelně scházejí na schůzkách školního parlamentu, diskutují a navrhují možnosti rozvoje školy a aktivně se podílejí na možných změnách. V současné době je základním cílem nalezení a nastavení směru, kterým se bude parlament ubírat, aby se žáci naučili vhodným způsobem přispět škole, demokraticky rozhodovat o určitých problémech a přebírat i určitou část zodpovědnosti za svá rozhodnutí. Krátkodobým cílem pro tento školní rok je tedy ukázat žákům směr ŠP a naučit je principy demokratického rozhodování. Mezi dlouhodobé cíle patří organizace různých celoškolních soutěží, účast ŠP na exkurzích, výletech, vlastní zapojení žáků do aktivit školy z vlastní vůle, spolupodílení na těchto aktivitách, případně různé výsady pro členy parlamentu (aby se pozice v ŠP stala pro žáky atraktivní).

Všechny podklady o činnosti ŠP, plány a zápisy ze setkání jsou k nahlédnutí u ŠMP, příp. publikovány na webových stránkách školy.

5.3 Různé a jednorázové aktivity

- školní výlety
- kulturní programy (návštěvy muzea, divadla)
- exkurze
- účast na předmětových a sportovních soutěžích vyhlášených MŠMT pro 1. a 2. stupeň ZŠ
- projekty, projektové vyučování
- v učebně PC využíváme program Sexuální výchova a na Internetu programy, např.:
drogovaporadna.cz; pobavme-se-o-alkoholu.cz; odrogach.cz; stob.cz; drogy-info.cz;
sikana.cz; prevcentrum.cz; antikoncepce.cz
- lyžařský kurz pro žáky 8. ročníku
- výlet do Anglie pro žáky 6. - 9. ročníků
- pobyt na škole v přírodě pro žáky 4. a 5. ročníků
- spolupráce s DDM Sova při nabídce zájmových a především sportovních kroužků
- spolupráce s neziskovými organizacemi

- účast na tzv. Dni prevence (vybrané třídy)
- spolupráce s Policií ČR, Městskou policií, záchrannou službou, hasiči a dobrovolnými hasiči v Hájích (besedy a exkurze)
- monitorování klimatu ve třídách pomocí dotazníků, pozorování, rozhovorů, her atd.

5.4 Zapojení primární prevence do výuky

Principy primární prevence jsou vhodným způsobem zapojovány i do samotné výuky jednotlivých předmětů.:

- Prvouka (vhodné chování ve škole a ve společnosti, pravidla slušného chování; postavení v rodině, vztahy v rodině, funkce rodiny; komunikace, mezilidské vztahy, chování k cizím lidem; volný čas, režim dne; péče o zdraví, krizové situace, přivolání pomoci; dopravní výchova).
- Přírodověda (základy rodinné a sexuální výchovy, sexuální zneužívání; prevence zneužívání návykových látek; osobní bezpečí, linka důvěry).
- Přírodopis (houby a zásady sběru; jedovaté rostliny, nebezpečné organismy; ochrana zdraví, zásady první pomoci; zdraví a nemoc, hygiena; kouření, alkohol, drogy, léky, pohlavní choroby, civilizační choroby; zdravý životní styl).
- Tělesná výchova (využití volného času; mezilidské vztahy, seberealizace, sebepoznávání; řešení problémů, rozhodovací schopnosti; spolupráce; hra „fair play“; dopravní výchova).
- Český jazyk (volné zařazování témat do hodin slohu; sebepoznávání a sebepojetí - slohová a literární výchova; zapojení žáků do literárních soutěží a kulturních akcí).
- Cizí jazyk (komunikace, multikulturalita).
- Občanská výchova (volný čas a nabídka kulturních institucí; ochrana duševního vlastnictví; globální společenské problémy; člověk a morálka, člověk a dospívání; hledání sebe sama; náročné životní situace; právní řád, právní ochrana, trestní právo; příprava na pracovní uplatnění; sociální politika státu; životní perspektivy; šikana; rasová diskriminace; sexuální výchova, problémy orientace; problémy zneužití návykových látek).
- Zeměpis (životní úroveň; život různých kultur; rasismus, xenofobie).
- Dějepis (lidské rasy; projevy rasismu a antisemitismu; národní nesnášenlivosti).
- Výchova ke zdraví (péče o zdraví; zdravý životní styl; zdraví a životní prostředí; mezilidské vztahy (sebeznávání, vztahy, respektování, empatie, naslouchání, kooperace, komunikace); (psychické a sociální zranění, rizika předčasné sexuální zkušenosti); rizika závislosti (léky, chemické látky); zneužívání dětí; posilování duševní odolnosti; základy duševní a tělesné hygieny).
- Chemie (bezpečné zacházení s chemickými látkami; výstražné symboly, první pomoc).
- ICT (bezpečný internet, kyberšikana).
- Volitelné předměty: Konverzace v anglickém jazyce, Seminář z matematiky, Seminář z českého

jazyka, Sportovní hry, Seminář ze společenskovedních předmětů.

6. Výchozí situace za školní rok 2018/2019

Prevence probíhala v rámci výuky a přímou prací metodika školní prevence Mgr. Kamily Daňkové. Důraz byl kladen na zdravý životní styl, trávení volného času, komunikaci a interpersonální vztahy. Byla využita spolupráce s Městskou policií (besedy na téma kyberšikana, osobní bezpečí, Notes strážníka Pavla pro žáky 1. stupně), Policií ČR (besedy na téma elektr. bezpečí – 6. ročníky, drogy – 7. ročníky, domácí násilí – 8. ročníky), DDM Sova (dopravní výchova pro 4. ročníky ve spolupráci s MP), GVU, Západočeským divadlem v Chebu (představení Memento) a MP Education, s. r. o. (beseda Čas proměn pro dívky 6. a 7. ročníků o dospívání). Prevence probíhala nejvíce v rámci výuky v předmětech Výchova ke zdraví a Nauka o občanství a prolínala se během roku napříč všemi předměty.

Žáci třídy 5.A a 4.B se zúčastnili relaxačního pobytu na škole v přírodě, žáci 8. ročníku lyžařského kurzu a vybraní žáci 6.- 9. ročníků odjeli na týdenní pobyt do Anglie. Žáci 8. a 9. ročníků se se zapojili do návazného programu protidrogového vlaku s názvem "To je zákon, kámo" Žáci 5.B a 3.B zorganizovali sbírku pro psí útulek v Horní Hraničné. Po celý školní rok se žáci naší školy zapojovali do různých sportovních a předmětových soutěží, ve kterých byli úspěšní (např. turnaje ve florbalu vybíjené, přehazované, basketbalu, dějepisná olympiáda, Angličtina nás baví ve školních, okresních, krajských a I republikových kolech). Co se týká projektů, byly realizovány např. Stop násilí ve školách (7. ročníky – sebeobrana), Sportovní den pro MŠ (9. ročníky), Vánoční zvyky a tradice (2. ročníky), Den OOO a POKOS (2. stupeň), Den Země (2. stupeň), Velikonoční zvyky a tradice (3. ročníky), Lesní pedagogika (2. a 3. ročníky). Žáci celé školy se během roku účastnili různých exkurzí, např. Planetárium v Chebu, Techmania, Praha – Národní muzeum, Technické muzeum, Botanická zahrada v Bečově, Porcelánová školička. V průběhu celého roku se konalo několik akcí v rámci spolupráce s partnerskou školou v Německu.

7. Závěr a stanovení konkrétních úkolů pro další období

Na základě predešlých částí (teoretického rámce, charakteristiky školy a výchozí situace) je stanoveno pět hlavních oblastí pro další období:

1. Činnost školního parlamentu

viz část 5.2.

- volba 2 zástupců třídy 4. - 9. ročníků
- zapojení žáků do činnosti školy, organizování různých soutěží a akcí
- demokratické rozhodování
- pravidelné schůzky (cca 1x za měsíc)

- předávání informací ostatním žákům ve třídě

2. Organizace besed, přednášek zaměřených na primární prevenci

- dle učiva a témat vhodných pro jednotlivé ročníky

3. Monitoring klimatu v jednotlivých třídách formou pozorování, dotazníků, her, rozhovorů

- preventivní kontrola klimatu ve třídě, zjištění vztahů, šikany, pozic ve skupině...

4. Řešení případného výskytu rizikového chování

- formou dotazníků, rozhovoru, pozorování, průzkumu...

5. Propagace MPP

- MPP je k dispozici na webových stránkách školy, u ŠMP a ředitelky školy
- tématická nástěnka s informacemi pro žáky na viditelném místě ve 2. patře školy (adresy a telefonní čísla na kontaktní místa a střediska pomoci a linky bezpečí)

ŠMP vede dokumentaci, spolupracuje s učiteli, výchovným poradcem i vedením školy, poskytuje poradenství žákům i rodičům, spolupracuje s příslušnými orgány a odbornými pracovišti a společně s VP sleduje schránku důvěry. Jednotlivé části MPP jsou kontrolovány a vyhodnocovány. S MPP i jeho vyhodnocením jsou seznamováni pedagogové na pedagogických radách. Na realizaci MPP se podílejí všichni vyučující 5. základní školy Cheb.

8. Zdroje pro tvorbu MPP

Výchozí dokumenty pro MPP školy:

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže, č.j.: 20006/2007-51
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance, č.j.:14423/99-22
- Metodický pokyn ministra k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, č.j.: 24 246/2008-6
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví, č.j.: 10194/2002 – 14
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování

kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané, č.j.:25884/2003-24

- Vyhláška o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních č.72/2005Sb. – Příloha č.3
- MPP 5.ZŠ Cheb 2018/2019
- Výroční zpráva školy za školní rok 2018/2019
- Návrh doporučené struktury minimálního preventivního programu prevence rizikového chování pro základní školy, M. Milovský a kol., UK Praha, 2012

Zpracovala Mgr. Kamila Daňková

V Chebu dne 1. 10. 2019